

Ալեքսանդր Շիրվանզադե

Հայր Անուփրիոսի վիշտը

Գոհություն ամենաբարձրյալին, որ հոգևորականները պարտավոր չեն կովի դաշտ գնալու, ասաց իր մտքում 35 տարեկան առողջ, կայտառ վարդապետը, Էջմիածնի նախկին սան, միշտ ճատաբանող, միշտ լրագիրներում բանակովող, միշտ ազատամիտ և ազատախոս Անուփրիոս հայր-սուրբը, երբ լրագիրներում կարդաց, թե ահեղ պատերազմի դաշտն են կանչվում բոլոր իր հասակակից երիտասարդները:

Չկարծեք թե նա երկչոտ էր կամ փոքրոգի: Ամենևին: Ընդհակառակը, տեղը եկած, նույնիսկ չեկած ժամանակ նա միշտ պաշտպանում էր կովի գաղափարը «իբրև սրբություն սրբոց» հանուն հալածյալների: Նա չէր վախենում շարունակ կրկնել.

Եթե մի օր հարկը պահանջե, կվերցնեմ մի ձեռս Քրիստոսի խաչը, մյուս ձեռս սուր, կընկնեմ կամավորների առաջ և կգնամ ազգիս թշնամիների դեմ:

Իսկ հայ-թուրքական ընդհարումների ժամանակ Անուփրիոս հայր-սուրբը երկու անգամ ձի նստեց և Վաղարշապատից Աշտարակ գնաց իմանալու, արդյոք այնտեղի հայերին կոտորած չի՞ սպառնում Դադաստանի կողմերից: Հետո երկաթուղով շտապեց Ալեքսանդրապոլ տեղեկանալու համար, արդյոք, տեղական ազգաբնակչությանը արշավանք չի՞ սպառնում Հնդկաստանից կամ Բելուջիստանից:

Եվ երբ իմացավ, որ թե այստեղ և թե այնտեղ իր սիրելի գավակներն ապահով են վտանգից, ինքը կովեց տեղական տերտերների հետ: Այնուհետև մտնելով մայր

աստվածածնա եկեղեցին, մի մեծ ռազմական և ռազմագիտական քարոզ ասաց: Ի միջի այլոց, նա արտասանեց հետևյալ նշանավոր խոսքերը, որ գեղագրության ուսուցիչ Ալթունբաշյանը անմիջապես հաղորդեց «Մարս» անունով լրագրին՝ անկասկած ի գիտություն ապագա պատմագրի.

Հայ հոգևորականությունը միշտ հայ ժողովրդից անբաժան է եղել նրա վշտի և ուրախության օրերում: Մենք ենք փրկել ձեզ դարեր շարունակ փորձանքներից: Մենք էլ կփրկենք այժմ և հավիտյանս հավիտենից:

Եվ «մենք» բառը նա արտասանեց այնպիսի աղաղակող ձայնով, որ ժամհարը քնից զարթնեց: Ժամերգությունից հետո երկու տիրացու «Մարս» լրագրի թղթակցի և տեղական առևտրական դպրոցի տասնումեկ աշակերտների հետ «Հսկայական մանիֆեստացիա» սարքեցին (այսպես էր գրված լրագրում) նրա համար եկեղեցու գավթում:

Իսկ երեկոյան հայտնի մսավաճառ Սիրական Շորշոփյանը նրան հրավիրեց ընթրիքի, ասելով իր կնոջը .

Ես սիրում եմ դանակը փառաբանող հոգևորականներին, մանավանդ, երբ նրանք Անուփրիոս հայր-սրբի պես առողջ են, կարմրաթուշ և բավական հաստամարմին: Նրանք ինձ հիշեցնում են իմ օրինյալ արհեստը...

Վերադառնալով էջմիածին, հայր Անուփրիոսը պատմեց իր պաշտոնակիցներին, թե ինչպես հայ ժողովուրդը սարսափի մեջ էր, և թե ինքն իր ոգևորիչ քարոզներով քաջալերեց նրան և բարձրացրեց նրա մեջ քաջն Վարդան Մամիկոնյանի ոգին:

Գոհություն ամենաբարձրյալին, կրկնեց Անուփրիոս հայր-սուրբը, երբ, լրագիրը մի կողմ ձգելով, մոտեցավ իր սենյակի պատի վրա կախած հայելուն, որի վրա սիրահարված էր մանավանդ այն օրից, երբ լսել էր, որ այլուրավաճառ Մատթևոս Բաբուլյանի կողակից հաստամարմին Գյուլնիզարը նրան համարում է «շատ գեղեցիկ տղամարդ»:

Նա հիացմամբ նայեց իր առողջ թշերին, որոնք կարծես ալիզարինով ներկած լինեին, նայեց խոշոր, վառվռուն աչքերին, շփեց սաթի պես սև և ավելի պես կոշտ մորուքը և երրորդ անգամ մտքում արտասանեց.

Գոհություն ամենաբարձրյալին, որ հոգևորական եմ, ապա թե ոչ այս աստվածային հրաշափառ պատկերը պիտի սրի կամ կրակի կերակուր դառնար:

Եվ այսպես ինքն իրեն հանգստացնելով, պատվարժան հայր-սուրբը կանչեց ծառային և հրամայեց պատրաստել տաճկական սուրճ, որ ամեն օր խմում էր ոչ պակաս, քան հինգ գավաթ:

Սակայն, ավա՛ղ, հոգեկան անդորրությունը աստվածային, հարատև պարզևներից չէ նույնիսկ ամենաառաքինի հոգևոր հայրերի համար:

Շուտով հայր Անտիբիոսը դարձյալ լրագիրներից իմացավ, որ պատերազմը գոհ է պահանջում ոչ միայն կովի դաշտը գնացողներից, այլև նրանցից, որոնք հանգիստ նստած են իրենց տներում, թեկուզ տունը վարդապետի համեստ խուցը լինի: Այդ անիրավ լրագիրները շարունակ պնդում են, թե պետք է նյութական գոհաբերություն անել հոգուտ պատերազմ գնացած զինվորների ընտանիքների, նաև հոգուտ վիրավորյալների:

Արդյոք գիտե՞ն մարդիկ, մտածեց հայր Անտիբիոսը, որ ես, մեղավորս, ունիմ մի քանի չնչին բանկային տոմսերի արժողությամբ 18.385 ռուբլու, վաստակած հաջորդության ժամանակ:

Նա մտածեց, մտածեց և գտավ, որ, համենայն դեպս, իր պաշտոնակիցներից ոմանց հայտնի է գաղտնիքը: Հայտնի է նաև, որ ինքը մի չոր գլուխ է, չունի ոչ մերձավոր և ոչ հեռավոր ազգականներ, որոնց կտակեր այդ աննշան հոգեպահուստը:

Եվ մի հերոսական ճիգն անելով, որոշեց մյուս օրն ևեթ փոստով ուղարկել «Մարս» լրագրի խմբագրությանը 3 ռուբլի հոգուտ վիրավորյալների: Դրամի հետ նա ուղարկեց և չորս մեծադիր էջերից բաղկացած մի հոդված, ուր նա փառաբանում էր «ազգերի սրբազան պատերազմը» և այնուհետև կոչ անում իր

պաշտոնակիցներին, որ նրանք էլ գոհեն իրենց լուծան...

«Մարս» լրագիրը շտապեց ստանալուն պես տպագրել հայր Անուփրիոսի հոդվածը, վասնզի առաջինը՝ այնտեղ մի քանի գովասանական խոսքեր կային իր հասցեին, երկրորդը հեղինակին տողավարձ չպիտի տար:

Ազատվելով այդ պարտքից էլ, հայր Անուփրիոսը դարձյալ հանգստացավ:

Բայց, կրկնում են, հոգեկան անդորրությունը աստվածային հարատև պարզևներից չէ:

Մի քանի օր անցած՝ հայր Անուփրիոսն իմացավ կրկին այդ անհրավ լրագիրներից, որ պատերազմը մեծ ազդեցություն ունի բոլոր տեսակի բանկային թղթերի, հետնաբար և իր տոմսերի արժեքի վրա:

Այդ օրից նա դադարեց հետաքրքրվել լրագիրների մյուս բոլոր բաժիններով գոնե այնչափ, որչափ առաջ և իր ամբողջ ուշ ու միտքը նվիրեց բորսային և ֆինանսական բաժնին:

Մի օր նա հաշվեց և տեսավ, որ իր թղթերի արժեքն ընկել է այնչափ, որ նա կորցնում է մոտ 75 ռուբլի, հետո 120 ռուբլի, հետո 180 ռուբլի և այլն:

Նա սարսափեց և սկսեց այնպես անիծել Վիլիելմ շոհենցոլլերնին, որպես ոչ մի մարդ աշխարհի երեսին դեռ չէր անիծել և չպիտի անիծեր:

Այժմ Անուփրիոս հայր-սուրբը առավոտները զարթնում է թե չէ, աղերսում է ամենաբարձրյալին, որ մի կերպ վերջ տա կորստաբեր պատերազմին, քանի որ ինքը չի սնանկացել...

Եվ օր-օրի վրա նրա կարմիր թշերը գունատվում են և վիզը բարակում: